

Asia: VN/7326/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

- **Näkemyksenne porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmia koskevista poronhoitolakiin ehdotetuista säännöksistä (6 a luku)**

BirdLife Suomi pitää poronhoitolain 6 a luvun säännösehdotusta porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimisesta tervetulleena edistysaskeleena. Suunnitelmavelvoite on oikeansuuntaista sääntelyä, joka tuo poronhoitoon lisää suunnitelmallisuutta ja mahdollisuuden ohjata laidunnusta ekologisesti kestävämpään suuntaan.

Pidämme tärkeänä, että suunnitelmille asetetaan sitovia vaatimuksia ja, että ne sisältävät konkreettisia toimenpiteitä laidunten kestäväen käytön turvaamiseksi. Tämä on välttämätöntä, jotta laaja-alaisiin ylilaidunnusongelmiin ja luonnon monimuotoisuuden vähenemiseen voidaan vaikuttaa.

Säännösten vaikuttavuutta heikentää se, että hoito- ja käyttösuunnitelmat laaditaan ja hyväksytään paliskunnissa, jotka koostuvat elinkeinonharjoittajista ilman vaadittavaa koulutusta luontoarvojen tunnistamiseen tai ekologisten vaikutusten arviointiin. Paliskunnat ja niiden osakkaat ovat lähtökohtaisesti keskittyneet elinkeinonharjoittamiseen, eikä niillä ole osaamista ja resursseja ekologisten suunnitelmien laatimiseen. Elinvoimakeskusten lausunto suunnitelmista ei ole sitova, eikä paliskunnille ole asetettu velvollisuutta noudattaa niitä. Tämä on merkittävä epäkohta, joka heikentää sääntelyn vaikuttavuutta.

Esittämme, että hoito- ja käyttösuunnitelmien hyväksyminen siirretään elinvoimakeskusten tehtäväksi. Viranomaisille myös tulee antaa tarpeelliset keinot suunnitelmien täytäntöönpanoon.

BirdLife huomauttaa myös, että tällä hetkellä pensaikkojen ja puuston leviäminen ei ole ongelma. Päinvastoin, voimakas laidunpaine estää useilla alueilla puuston ja pensaston luonnollisen uusiutumisen ja estää luonnontilaisen kasvillisuuden palautumisen. Lain kirjaus on liian ylimalkainen ja se voi antaa väärin perustein mahdollisuuden jatkaa nykyisenkaltaista ylilaidunnusta. Kyseinen kohta tulee rajata alueisiin, joissa vahingollista pensoittumista on viranomaisten toimesta havaittu.

BirdLife Suomi pitää 6 a luvun esitystä tärkeänä edistysaskeleena, mutta sen ekologista vaikuttavuutta on vahvistettava. Suunnitelmien hyväksyntä tulee siirtää asiantuntevalle viranomaiselle ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on nostettava suunnittelun ja päätöksenteon keskiöön. Ehdotetun 40b §:n vaihtoehtoiset toimenpiteet ovat valtaosin ylimalkaisia ja mahdollistavat nykyisenkaltaisen toiminnan ilman todellisia muutoksia.

- **Näkemyksenne poromäärien vähentämistä ja hallintaa koskevista poronhoitolakiin ehdotetuista muutoksista (3 luvun säännökset)**

Pidämme kannatettavana, että paliskunnan tulisi päättää porojen vähentämisestä, kun voimassa olevan lain mukaan paliskunta voi päättää siitä.

- **Näkemyksenne muista poronhoitolakiin ehdotetuista muutoksista**

BirdLife Suomi kannattaa sitä, että poronhoitolakiin lisätään uusi 1 a §, jossa määritellään lain tavoitteet ja, että ekologinen kestävyys on nimenomainen tavoite. Tämä auttaa hahmottamaan, mihin poronhoidossa pyritään, ja tukee myös käytännön päätöksentekoa ja lain soveltamista.

On tärkeää, että viranomaisella on mahdollisuus velvoittaa paliskunta tai sen osakas täyttämään lain mukaiset velvoitteensa ja tehostaa niitä tarvittaessa uhkasakolla tai teettämisuhalla. Myös seuraamusmaksu tilanteissa, joissa poromäärää ei vähennetä lain edellyttämällä tavalla, on perusteltu ja tarpeellinen keino varmistaa, että poromääriä koskevaa sääntelyä todella noudatetaan.

Poronhoitolain ehdotukset vahvistavat lain toimeenpanoa ja parantavat sen vaikuttavuutta luonnon kannalta. Monimuotoisuuden suojelun kannalta laki on vielä kuitenkin riittämätön ja vaatisi selkeämmin rajattuja ja laadullisia tarkemmin määriteltyjä tavoitteita.

- **Näkemyksenne porotalouden tukia koskevaan lainsäädäntöön ehdotetuista muutoksista (lakiehdotukset 2–3)**

Ehdotettu uusi porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain 10 a § on tärkeä täsmennys nykyiseen lainsäädäntöön. Säännöksen mukaan taloudellista tukea voidaan myöntää paliskunnalle vain, jos se noudattaa poronhoitolain mukaisia keskeisiä velvoitteita. Tämä selkeyttää tuen saamisen ehtoja ja kannustaa lainmukaiseen toimintaan.

- Lausunnonantajan muut mahdolliset näkökohdat ja huomiot (esim. lakiehdotusten perustelut)

-

Arkiomaa Aki
BirdLife Suomi ry